

Příloha 1: Klíčová podpůrná opatření nadaného žáka

Podpůrná opatření							
Stupeň podpory	Metody výuky	Úprava obsahu a výstupů vzdělávání	Organizace výuky	IVP	Hodnocení	Intervence školy	Pomůcky
1.	Podle míry nadání a specifík žáka, podpora kvality poznávacích procesů a rozvoj preferovaných učebních stylů.	Obohacování učiva dílčích výstupů nad rámec ŠVP – jeho prohlubování, rozšiřování a provazování.	Nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka. Organizační podpora mimoškolního vzdělávání včetně odborných exkurzí a stáží.	IVP se nezpracovává.	Využívání různých forem hodnocení, zejména sebehodnocení, práce s kritérii hodnocení. Zohlednění akcelerovaného vývoje.	Etapa přímé podpory žáka ve výuce. Pokud je to potřebné, je vytvářen plán pedagogické podpory.	Běžné učebnice a učební pomůcky.
2.	Zohlednění učebních stylů žáka. Projekty a stáže na odborných pracovištích.	Obohacování dílčích výstupů nad rámec ŠVP (předměty a ročníky).		Případné využití IVP.	Formativní hodnocení jako zpětná vazba o efektivitě učení, rozvoj autonomního hodnocení.	Pedagogická intervence.	Speciální učebnice a pomůcky, softwarové vybavení, IT vybavení určené pro tento stupeň podpory.
3.	Kooperativní výuka, otevřené učení a individualizovaný přístup, rozvoj kreativity.	Akcelerace vzdělávání. Obohacování výstupů nad rámec ŠVP.		IVP je zpravidla uplatňován.		Pedagogická intervence.	Speciální učebnice a pomůcky, softwarové vybavení, IT vybavení (s přístupem k internetu) určené pro tento stupeň podpory.
4.	Výrazná individualizace vzdělávání nad rámec příslušného stupně vzdělávání včetně úprav ve formách vzdělávání.			IVP je uplatňován.	Výrazné kritériální úpravy hodnocení, důraz na využívání formativního hodnocení.		Speciální učebnice a pomůcky, softwarové vybavení, IT vybavení (s přístupem k internetu) určené pro tento stupeň podpory.

Příloha 2: Srovnání mezníků ve vývoji u běžného dítěte a dítěte, jehož vývoj je o 30 % urychlený (v měsících)

Vývojové mezníky	Normální vývoj	O 30 % předčasný vývoj
<i>Hrubá motorika</i>		
Otočí se, převrátí.	3 měsíce	2,1 měsíce
Samo sedí.	7	4,9
Dobře stojí samo.	11	7,7
Samo chodí.	12,5	8,8
Vyjde schody.	18	12,6
Otočí stránky v knize.	18	12,6
Dobře běhá.	24	16,8
Skáče na obou nohách.	30	21
Jezdí na tříkolce s použitím pedálů.	36	25,2
Hází balon.	48	33,6
Poskakuje se střídáním nohou.	60	42
<i>Jemná motorika</i>		
Hraje si s chrastítkem.	3	2,1
Drží předměty mezi palcem a ukazovákem.	9	6,3
Spontánně čmárá.	13	9,1
Nakreslí postavu se dvěma částmi těla.	48	33,6
Nakreslí rozeznatelnou osobu s tělem.	60	42
Nakreslí osobu s krkem, rukama a oblečením.	72	50,4
<i>Rozvoj jazyka</i>		
Hlasově odliší dva různé zvuky.	2,3	1,6
Řekne první slovo.	7,9	5,5
Reaguje na jméno.	9	6,3
Breptá s intonací.	12	8,4
Slovní zásoba 4-6 slov.	15	10,5
Jména předmětů.	17,8	12,5
Slovní zásoba 20 slov.	21	14,7
Spontánně kombinuje několik slov.	21	14,7
Používá jednoduché věty.	24	16,8
Používá osobní zájmena.	24	16,8

Zdroj: Fořtík, Fořtíková, 2015, s. 23

Příloha 3: Autentické přepisy rozhovorů

Rozhovor s respondentem A

1. V jakém ročníku nyní studujete?

- *Čtvrtý ročník oboru s maturitou, zaměřený na uměleckořemeslné zpracování dřeva pro řezbářské práce.*

2. Proč jste si tento obor vybral/a? Co od něj očekáváte? (pokud jste se při volbě školy rozhodoval/a ještě mezi jiným oborem, prosím, uveďte jakým)

- *Osobně tato volba byla založena na počátečním: "Nevím, co chci dělat, ale učení mě nebaví." což okamžitě vylučovalo například gymnázia, kam mě mnoho lidí kvůli známkám "tlačilo".*

3. Považujete se za nadanou/nadaného? V čem konkrétně, podle Vás, Vaše nadání spočívá?

- *Osobně si nemyslím, že jsem něco více než ostatní jen kvůli mým výsledkům. Jestliže v tom je jisté nadání, tak v tom, že pro dosažení dobrého hodnocení i výsledků prací, co se týče školy, nevykládám mimo ní vlastně žádné úsilí.*

4. Umožňuje Vám škola plně rozvíjet svůj potenciál? Jakou formou, či přístupem? (vyberte jednu, nebo více odpovědí)

- *Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu, pro lepší využití času.*
- *Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.*
- *Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.*
- *Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.*
- *Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.*
- *Podpora jeho zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.*
- *Jinak, uveďte jak: Více-méně vše výše uvedené, ale osobně spíše využívám volný čas získaný rychlejším tempem pro mé vlastní aktivity a nijak nevyžadují třeba úkoly navíc.*

5. Jste aktivní v tom, jak využívat své schopnosti či talent? (např. účastníte se soutěží, přicházíte s nápady pro výuku, pomáháte slabším spolužákům, případně jiná aktivita – uveďte, jaká).
- *Určitě, v mnohých příležitostech vidím výzvu a když někdo skutečně stojí o to ať se účastním, problém v tom nevidím. Ohledně pomoci spolužákům, určitě, pokud se kdokoliv zeptá, pokusím se jim pomoci, ale rozhodně nejsem ten typ, co za nimi dojde a bude je poučovat o tom co je dobře a co naopak ne.*
6. Spolupracujete s výchovným/kariéřním poradcem ve škole? S jakou problematikou se na něj případně obracíte?
- *S nikým takovým nic nekonzultuji.*
7. Využil/a byste možnosti studovat dva ročníky současně? (zdůvodněte prosím, pokud je odpověď ano, ale i pokud je odpověď ne)
- *Napadlo mě to a nejspíš by to nebyl zas takový problém, ale pak by muselo jít o individuální výuku u které vidím hned několik nevýhod - automaticky odebraná šance na získání stipendia, méně času v normální výuce se spolužáky → vyčlenění z kolektivu...*
8. Jak vnímáte chování svých spolužáků ke své osobě? (v souvislosti s Vaším nadáním)
- *Občas se sem tam ozve nějaká poznámka o tom, že jsem šprta nebo tak, ale osobně toto popírám. Za šprta mám někoho, kdo věnuje spoustu času učení kvůli výsledkům. Já se neučím. Jinak od spolužáků moc těchto negativních reakcí nevidám. (ovšem nevím, co si povídají za rohem). K těm pozitivnějším, občas se třeba někdo přijde poradit nebo zeptat. Nevidím problém někomu pomoci, když vím jak.*
9. Které předměty na studované škole považujete za nejpřínosnější? Z jakého důvodu?
- *Asi všechny odborné předměty, které se vztahují k oboru, protože to je něco, co se mimo školu moc nedozvím. Všeobecné předměty jako jsou jazyky, matematika apod. (Prostě ty, se kterými se setkáme všude) mi přijdou spíše jako taková samozřejmost než něco přínosného navíc.*

10. Jak se připravujete do školy? Jak dlouhý čas Vám příprava do školy zabere?

- *Moc ne. Asi nejdelší dobu mi zabere přemýšlení, zda mám všechny věci, které na ten den potřebuji. Učení skutečně nevěnuji žádný čas - nebaví mě to.*

Rozhovor s třídním učitelem respondenta A.

1. Jak dlouho na této škole působíte?

- *Osm let.*

2. Co je podle Vašeho názoru důvodem, proč si žáci vyberou školu, na které učíte?

- *Zájem o obor, rozhodnutí rodičů.*

3. V čem shledáváte nadání žáka A?

- *Přirozeně inteligentní, smysl pro detail, cílevědomost.*

4. Uplatňujete vůči žákovi A některý z těchto přístupů? (vyberte jednu nebo více odpovědí)

- *Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu.*
- Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.
- Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.
- Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.
- Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.
- Podpora jeho zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.
- Jiný, uveďte jaký: ***pomoc slabším studentům.***

5. Je žák A sám aktivní, aby využíval své schopnosti či talent? Pokud ano, jakým způsobem?

- *Není sám aktivní.*

6. Spolupracuje žák A s výchovným/kariérním poradcem? Víte, s jakou problematikou se na něj obrací?

- *Nespolupracuje s ním žádným způsobem.*

7. Nabídl/a byste žákovi A možnost studovat dva ročníky současně? Zdůvodněte, prosím.
- *Ne, byl by to pro něj stres.*
8. Jak vnímáte chování spolužáků k žákovi A?
- *Respektují jej.*
9. Dosahuje podle Vašeho názoru žák A studijních výsledků díky přirozené inteligenci, nebo se pečlivě připravuje?
- *Jednoznačně díky přirozené inteligenci.*
11. Jaký je Váš osobní pohled na současnou situaci vzdělávání nadaných na středních školách obecně? Zohledněte prosím následný výběr povolání.
- *Na nadané žáky se dbá mnohem méně než na žáky se speciálními potřebami, není na ně takzvaně čas, bohužel.*

Obecné otázky pro kariérního poradce žáků A i B

1. Jak dlouho působíte v roli kariérního poradce?
- *11 let.*
2. Jaký je, podle Vašeho názoru důvod, že si žáci vyberou školu, na které působíte?
- *Klima školy – „rodinné vztahy“, dobrá pověst školy, umělecké řemeslo na dobré úrovni*
3. Jaký je Váš osobní pohled na současnou situaci vzdělávání nadaných na středních školách obecně?
- *Domnívám se, že nadaný žák má možnost si najít vhodnou školu. Problémy vidím spíše v rodinách a je jich hodně - ambice rodičů, sociální či rodinné problémy a vztahy. Chodím jako maturitní komisařka většinou na velká gymnázia, sleduji akce a nástěnky a doplňuji si tak svůj pohled na vzdělávání. Vnímám i kolektiv učitelů na dané škole. Myslím, že děti mají dobré šance, a možnost studovat třeba i další obory na jiné škole a doplnit si další vzdělání, protože v 15 letech volí to první ještě nezralí.*

Rozhovor s kariérním poradcem o respondentovi A.

1. Spolupracuje s Vámi žák A? S jakou problematikou se na Vás obrací?
  - *Tohoto žáka neučím, ale mám s třídou dobrý vztah od jejich nástupu. Původně jsem měla být jejich třídní učitelka, ale po prázdninách se to změnilo a dostala jsem jinou třídu. S žákem příležitostně mluvím, není důvod něco řešit a on se na mě s ničím neobrací.*
2. V čem shledáváte nadání žáka A?
  - *Neumím posoudit.*
3. Uplatňují vyučující na škole, kde působíte, vůči tomuto žákovi některý z těchto přístupů?
  - Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu.
  - Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.
  - Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.
  - Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.
  - Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.
  - Podpora jeho zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.
  - Jiný, uveďte jaký: ***neumím posoudit***
4. Je žák A sám aktivní, aby využíval své schopnosti či talent? Pokud ano, jakým způsobem?
  - *Neumím posoudit.*
5. Nabídl/a byste žákovi A možnost studovat dva ročníky současně? Zdůvodněte, prosím.
  - *Nenabídla, protože žák studuje řemeslný obor v maturitním studiu. To je v podstatě kombinace plného vyučení v řemesle a kompletní střední maturitní vzdělání. Takže vlastně studuje dvě školy současně a je to velmi časově náročné.*
6. Jak vnímáte chování spolužáků k žákovi A?

- *Podle mého vnějšího pohledu je třída v pořádku a vztahy jsou velmi dobré. To je ovlivněno i malým počtem děvčat ve třídách, jelikož děvčata drží spolu.*
7. Dosahuje podle Vašeho názoru žák A studijních výsledků díky přirozené inteligenci, nebo se pečlivě připravuje?
- *Myslím si, že platí obě varianty.*

Rozhovor s respondentem B

1. V jakém ročníku nyní studujete?
  - *Třetí ročník maturitního oboru uměleckořemeslné zpracování dřeva pro truhlářské práce.*
2. Proč jste si tento obor vybral/a? Co od něj očekáváte? (pokud jste se při volbě školy rozhodoval/a ještě mezi jiným oborem, prosím, uveďte jakým)
  - *Od dětství jsem měl rád práci se dřevem. Přivedl mě k ní děda a většinu, co dnes umím mě naučil on. Pracovali jsme spolu na spoustě projektech a když umřel asi rok jsem neřezal. Přihlásil jsem se na tento obor, protože to mám po dědovi v rukách a ke dřevu cítím vztah. Rozhodoval jsem se ještě mezi gymnáziem se zaměřením na matematiku, ale nakonec jsem si vybral řemeslo. Po poradě s rodiči a i kvůli možnostem lepšího uplatnění, až budu pracovat.*
3. Považujete se za nadanou/nadaného? V čem konkrétně, podle Vás, Vaše nadání spočívá?
  - *Ani, ne. Spíš bych řekl, že jednooký mezi slepými král. Je pravda, že mi jde logika a tedy matematika. Když píšeme písemku, mám do většinou jako první hotovo a nemusím se ani učit ani dávat extra pozor v hodinách.*
4. Umožňuje Vám škola plně rozvíjet svůj potenciál? Jakou formou, či přístupem? (vyberte jednu, nebo více odpovědí)
  - ***Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu, pro lepší využití času.***
  - Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.
  - ***Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.***
  - Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.
  - Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.

- Podpora zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.
  - Jinak, uveďte jak: *Jednou týdně máme matematiku jako první hodinu a jsem s učitelem domluvený, že pokud včas odevzdám vypočtené zadané příklady, které dostávám navíc, mohu přijít až na druhou vyučovací hodinu. Beru to jako příjemnou možnost si přispat.*
5. Jste aktivní v tom, jak využívat své schopnosti či talent? (např. účastníte se soutěží, přicházíte s nápady pro výuku, pomáháte slabším spolužákům, případně jiná aktivita – uveďte, jaká).
- *Pokud chce nějaký spolužák pomoci s matematikou, rád pomůžu s vysvětlením. Připravuji také projekt do celoškolské soutěže, která souvisí s praxí a doufám, že uspěji.*
6. Spolupracujete s výchovným/kariéřním poradcem ve škole? S jakou problematikou se na něj případně obracíte?
- *Nespolupracuji. Třídní učitelka mi poradila v prváku se za ní stavit. protože ostatní žáci jsou na škole spíš za trest a někdy jim vadí, že toho hodně umím a vím. Nůic zásadního mi neporadila a tak jsem to vyhodnotil jako ztrátu času. Myslím, že by mi mohla pomoci s některými učiteli nastavit individuálnější přístup, jako to mám třeba s učitelem matematiky.*
7. Využil/a byste možnosti studovat dva ročníky současně? (zdůvodněte prosím, pokud je odpověď ano, ale i pokud je odpověď ne)
- *To mě vlastně vůbec nenapadlo, že by bylo možné. Asi bych to zkusil, kdyby mi někdo poradil, jak na to. Zkrátila by se mi doba chození do školy a myslím že obsah učiva by se dal zvládnout. Hodně bych si asi máknul v řezání, ale to mi nevadí, protože mě to baví.*
8. Jak vnímáte chování svých spolužáků ke své osobě? (v souvislosti s Vaším nadáním)
- *Mám radši jednodušší spolužáky, které řezání baví - jen jim jde učení někdy pomaleji. Hodně mě rozčilují spolužáci, které škola nebaví a já vlastně nevím proč tu jsou. Nemají co dělat a tak se chovají dost hloupě. Hodní jsou na mě jen, když chtějí s něčím pomoc v úkolech nebo před testem.*

9. Které předměty na studované škole považujete za nejpřínosnější? Z jakého důvodu?
- *Odborné a výtvarné kreslení je super. Pomáhá mi učit se vyjádřit různým způsobem co potřebuji. Samozřejmě odborný výcvik, kde si můžeme vyzkoušet spoustu materiálů, náčiní a technik.*
10. Jak se připravujete do školy? Jak dlouhý čas Vám příprava do školy zabere?
- *Asi 20 min. Musím si sbalit tašku a hlavně udělat svačinu.*

Rozhovor s třídním učitelem respondenta B

1. Jak dlouho na této škole působíte?
- *Na této škole působím desátým rokem.*
2. Co je podle Vašeho názoru důvodem, proč si žáci vyberou školu, na které učíte?
- *Rozhodně se jedná o zájem žáků o práci se dřevem. Velmi často jsou to děti, které mají řezbářské, nebo jiné umělecké profese v rodině.*
3. V čem shledáváte nadání žáka B?
- *Žák B je velmi kreativní, má výtvarné ale i matematické nadání. To mu umožňuje připravovat odvážné návrhy – umí si velice dobře spočítat, kolik bude potřebovat materiálu, kolik to bude stát. Zároveň pozoruji dobré obchodnické schopnosti, takže si myslím, že bude velmi dobře schopen svou práci prodat.*
4. Uplatňujete vůči žákovi B některý z těchto přístupů? (vyberte jednu nebo více odpovědí)
- *Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu.*
  - *Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.*
  - *Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.*
  - *Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.*
  - *Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.*
  - *Podpora jeho zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.*
  - *Jiný, uveďte jaký:*

5. Je žák B sám aktivní, aby využíval své schopnosti či talent? Pokud ano, jakým způsobem?
- *Žák se zajímá o celoškolní soutěž, která úzce souvisí s odborností jeho studia. V matematice si vyžádal náročnější zadání příkladů, které po dohodě s kolegou odevzdává a jako motivaci mu kolega nabídl, že mu omluví jednu hodinu matematiky v týdnu, když jí začíná vyučování (po dohodě s rodiči žáka).*
6. Spolupracuje žák B s výchovným/kariéřním poradcem? Víte, s jakou problematikou se na něj obrací?
- *Doporučil jsem mu v prvním ročníku, aby se za kolegyní zastavil. Dle vyjádření žáka se nic zásadního nedozvěděl a od té doby nemám informaci, že by spolupracovali.*
7. Nabídl/a byste žákovi B možnost studovat dva ročníky současně? Zdůvodněte, prosím.
- *Vzhledem k tomu, že předměty v jednotlivých na sebe velmi často navazují, tak nikoli.*
8. Jak vnímáte chování spolužáků k žákovi B?
- *Někteří spolužáci mají potřebu ho v průběhu hodiny označovat za šprta, ale v kolektivu je oblíben.*
9. Dosahuje podle Vašeho názoru žák B studijních výsledků díky přirozené inteligenci, nebo se pečlivě připravuje?
- *Je přirozeně inteligentní a umí své vědomosti efektivně využívat ve svůj prospěch. Příprava bývá často operativní v danou chvíli.*
10. Jaký je Váš osobní pohled na současnou situaci vzdělávání nadaných na středních školách obecně? Zohledněte prosím následný výběr povolání.
- *Současnou situaci považuji za nedotaženou. Je to vlastně stejná situace jako s inkluzí. Do třídy mi byli zařazeni inkludovaní studenti, kteří ještě zhoršili průměr třídy. Potřebují více péče, aby bylo vůbec možné probrat látku. A tím nám zbývá méně času na průměrné žáky a ještě méně času na nadané/nadprůměrné žáky.*

Rozhovor s kariérním poradcem o respondentovi B.

1. Spolupracuje s Vámi žák B? S jakou problematikou se na Vás obrací?
  - *V prvním ročníku, si vzpomínám, že mě vyhledal a já mu předala základní informace o chodu školy a možnostech co se týče rozvoje, ale další setkání se už nekonalo.*
2. V čem shledáváte nadání žáka B?
  - *Neumím posoudit.*
3. Uplatňují vyučující na škole, kde působíte, vůči tomuto žákovi některý z těchto přístupů?
  - *Úkoly navíc, když ostatní samostatně pracují na zadaném úkolu.*
  - *Možnost, aby prezentoval před ostatními zvolenou problematiku.*
  - *Jiné, „náročnější“ zadání úkolů.*
  - *Zadávání jiných, kreativních úkolů pro lepší využití potenciálu žáka.*
  - *Možnost spolupráce se žáky z vyššího ročníku, např. na společném projektu.*
  - *Podpora jeho zájmů, např. i v oblasti volnočasových aktivit.*
  - *Jiný, uveďte jaký: **neumím posoudit***
4. Je žák B sám aktivní, aby využíval své schopnosti či talent? Pokud ano, jakým způsobem?
  - *Vím, že je účastníkem celoškolské soutěže.*
5. Nabídl/a byste žákovi B možnost studovat dva ročníky současně? Zdůvodněte, prosím.
  - *Stejně jako u žáka A - nenabídla, protože žák studuje řemeslný obor v maturitním studiu. To je v podstatě kombinace plného vyučení v řemesle a kompletní střední maturitní vzdělání. Takže vlastně studuje dvě školy současně a je to velmi časově náročné.*
6. Jak vnímáte chování spolužáků k žákovi B?
  - *V této třídě vím, že občas dochází k potížím s chováním, ale tento žák zde nefiguruje.*

7. Dosahuje podle Vašeho názoru žák A studijních výsledků díky přirozené inteligenci, nebo se pečlivě připravuje?

- *Myslím si, že také platí obě varianty.*